

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1930 kl. 3 e. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, med anledning av dels herr Ströms m. fl. motion, nr 75, angående viss lättnad i villkoren för erhållande av skeppar- eller styrmansbrev, dels herr Lithanders motion, nr 296, om utredning angående maskinistbehörighet för personer, som avlagt examen vid vissa tekniska läroanstalter.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 75, har herr *Ström* m. fl. hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära sådan förändring i förordningen av den 29 mars 1912 angående befäl å svenska handelsfartyg m. m., att de i §§ 14, 15 och 16 uppställda fordringarna om tjänstgöring å segelfartyg utgå, och att i övrigt de ändringar i förordningen, som kunna föranledas av denna förändring, vidtagas. Motionerna.

I en likaledes inom andra kammaren väckt motion, nr 296, har herr *Lithander* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och därpå grundat förslag i syfte att — för beredande av ökad maskinisttillgång för den svenska handelsflottan — vissa vid de tekniska läroanstalterna avlagda examina skola berättiga till viss maskinistbehörighet utan förnyad prövning vid navigationsskola, efter det att vederbörande fullgjort föreskriven praktisk tjänstgöring.

Förevarande motioner hava av andra kammaren hänvisats till dess *andra* tillfälliga utskott, som, då dessa motioner båda taga sikte på befälsutbildningen för handelsflottan, ansett sig böra företaga dem till samtidig behandling.

I första kammaren har herr *Nordborg* väckt en med denne likalydande motion, nr 146, vilken hänvisats till sagda kammarens andra tillfälliga utskott.

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yttranden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Av motionernas motivering framgår, att båda föranletts av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 3 januari 1930 avlåtna proposition (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1930/1931, tionde huvudtiteln eller anslagen till handelsdepartementet. Under punkt 9 i sagda huvudtitel hade intagits förslag till omorganisation av undervisningen vid navigationsskolorna och under punkt 12 förslag rörande den praktiska utbildningen av däcksbefäl för den svenska handelsflottan. I de av utskottet nu behandlade motionerna föreslås ändringar i dessa förslag, nämligen av herr *Lithander* i motionen, nr 296, angående Utskottet.

ende maskinistbehörighet för personer, som avlagt examen vid vissa tekniska läroanstalter, vilken fråga hänför sig till det i punkt 9 framlagda förslaget, och av herr Ström m. fl. i motionen, nr 75, angående upphävande av fordran på viss tjänstgöring ombord å segelfartyg för erhållande av skeppar- och styrmansbrev, vilken fråga innefattas i det i punkt 12 framlagda förslaget.

Statsutskottets yttrande.

Statsutskottet har vid behandlingen av tionde huvudtiteln ägnat här ovan omnämnda förslag en ingående omprövning och därvid i sitt utlåtande, nr 10, bland annat anfört följande:

"Ehuru det synts utskottet önskvärt, att de spörsmål, varom fråga är, nu kunnat erhålla en definitiv lösning, har utskottet dock av nedan angivna skäl funnit sig böra förorda att därmed må tillsvidare anstå.

Redan det förhållandet, att det föreliggande förslaget måste framför allt genom den förlängning av olika kurser, förslaget förutsätter, komma att medverka till ett skärpande av den brist på vissa grupper av befäl, varpå den svenska handelsflottan för närvarande lider — särskilt framträdande är ju bristen på andraklassmaskinister — synes utskottet vara ägnat att gentemot förslaget framkalla starka betänkligheter.

Inom riksdagen hava också väckts motioner — däribland även sådana, som icke hänvisats till statsutskottets behandling — vilka gå ut på jämkningar i skilda hänseenden i det framlagda förslaget, och dessa yrkanden synas icke utan vidare kunna avvisas.

Av sagda skäl har utskottet alltså kommit till den uppfattningen, att nu ifrågakommande spörsmål böra undergå en förnyad och skyndsamt omprövning, innan ett slutgiltigt avgörande sker. Härvid synes utskottet såsom ett huvudönskemål framträda, att en reform på detta område icke bör få medverka till en ökning av den nuvarande befälsbristen ävensom ej heller försvåra en rekrytering till befälsgraderna för manskapet ombord å fartyg eller från de medborgargrupper, av vilka hittills en stor kontingent av fartygsbefäl rekryterats. Utskottet förväntar, att de i ovan nämnda motioner framförda synpunkterna komma under förnyat övervägande. I sammanhang härmed torde ock böra förebringas en klarläggande utredning beträffande frågan, huru statens omkostnader skulle komma att gestalta sig under en längre tid framåt, därest för erhållande av styrmansbrev och skepparbrev av 1:sta klass fordran å segelfartygstjänst med de av kommerskollegium föreslagna modifikationerna i gällande bestämmelser skulle bibehållas.

Under uttalande härav — — — — har utskottet alltså funnit sig böra hemställa, att nuvarande organisation av navigationsskolorna må under kommande budgetår kvarstå oförändrad.

Vad angår den under punkt 12 av statsrådsprotokollet gjorda hemställan om anslag å 25,000 kronor för praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan (— — —), har utskottet visserligen hyst tvekan, huruvida detta förslag, vid den ställning utskottet i huvudfrågan intagit, bör föranleda något positivt beslut vid innevarande års riksdag, men utskottet har efter närmare övervägande funnit, att ett så starkt samband mellan frågan om navigationsskolornas omorganisation och nämnda anslagsfråga icke föreligger, att ett avslag å den förstnämnda frågan nödvändigt måste medföra avslag jämväl å den sistberörda."

Riksdagen beslöt vid sammanträde den 5 mars 1930 i enlighet med statsutskottets mening.

Med anledning av detta riksdagens beslut, enligt vilket icke blott frågan angående omorganisation av undervisningen vid navigationsskolorna m. m., utan även frågor rörande den praktiska utbildningen av däcksbefäl komma att undergå förnyad och skyndsamt omprövning, finner utskottet, enär därvid uppenbarligen de i förevarande två motioner framförda synpunkterna komma under övertvångande, att desamma icke böra föranleda något riksdagens vidare yttrande.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får sålunda hemställa,

- 1) att herr Ströms m. fl. motion, nr 75, icke måtte till någon andra kammarens vidare åtgärd föranleda; och
- 2) att herr Lithanders motion, nr 296, icke måtte till någon andra kammarens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 mars 1930.

På utskottets vägnar:

ERIK OLSON.

Närvarande vid ärendets slutbehandling i utskottet: herrar *Olson* i Göteborg, *Lundkvist* i Eskilstuna, *Andersson* i Tungalsta, *Högström**, *Eurén**, *Björling*, *Andersson* i Dunker*, *Skoglund*, *Olsson* i Österbo* och *Ström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets slutjustering.